

Draaiboek Gladheidbestrijding Gemeente Rheden

Uitgifte 2025

Inhoudsopgave

Inleiding.....	2
Welke strooimethoden worden wanneer gehanteerd?	3
Hoe wordt de gladheidbestrijding georganiseerd?	3
Wanneer gaat de gemeente over tot het bestrijden van gladheid op de gemeentelijke wegen?.....	4
Welke prioriteitstelling wordt gehanteerd?	5
Welke informatie wordt aan de burgers verstrekt en hoe vindt deze communicatie plaats?	6

Inleiding

Op grond van de Wegenwet is de gemeente verplicht ervoor te zorgen dat de gemeentelijke wegen in goede en veilige staat verkeren.

Een onderdeel van deze zorgtaak vormt het bestrijden van gladheid op deze wegen. De gemeente heeft een inspanningsverplichting ten aanzien van de gladheidbestrijding. Dit betekent dat zij er alles aan moet doen wat redelijkerwijs in haar macht ligt om de wegen ook in winterse omstandigheden begaanbaar te houden.

In dit draaiboek zal in worden gegaan op de organisatie en uitvoering van de gladheidbestrijding in de gemeente. Het gaat daarbij om gladheid ten gevolge van winterse omstandigheden, dus niet om gladheid op de wegen als gevolg van bijvoorbeeld olieverspreiding door voertuigen, blad, etc.

In het navolgende zullen de volgende vragen aan de orde komen:

- Welke strooimethoden worden gehanteerd?
- Wanneer gaat de gemeente over tot het bestrijden van gladheid op de gemeentelijke wegen?
- Welke prioriteitstelling wordt gehanteerd?
- Hoe is de gladheidbestrijding georganiseerd?
- Welke informatie wordt aan de burgers verstrekt en hoe vindt deze communicatie plaats?

Bij dit alles geldt dat het draaiboek nooit een uitputtende weergave zal zijn van alle aspecten die aan de gladheidbestrijding kleven. Juist bij dit onderwerp is sprake van telkens wisselende oorzaken en verschijningsvormen, die een eigen aanpak vergen.

De inhoud van het draaiboek zal jaarlijks worden geëvalueerd en geactualiseerd om de gladheidbestrijding verder te kunnen optimaliseren.

Strooimethoden

De gladheid kan op verschillende manieren worden bestreden. Elke type gladheid vraagt om een eigen benadering. Bij het bestrijden van gladheid in de gemeente Rheden kan gebruik worden gemaakt van de volgende strooimethoden, waarbij nog een onderscheid kan worden gemaakt tussen mechanisch en handmatig strooien:

droog strooien

met (wegen)zout (= natriumchloride) strooien.

nat strooien

wegenzout opgelost in een vloeistof verspreiden over het wegdek.

preventief strooien

ter voorkoming van gladheid strooien als de kans op gladheid aanzienlijk is.

curatief strooien

strooien bij opgetreden gladheid.

Op het eerste gezicht lijkt preventief strooien de voorkeur te genieten om zoveel mogelijk risico's uit te sluiten. De ervaring leert dat in een groot deel van de gevallen, waarin wordt gekozen voor preventief strooien, de veroorzaker van gladheid (sneeuw, ijsel etc.) uitblijft. In dat geval is sprake van (achteraf) onnodige inzet van mensen en middelen en nadelige gevolgen voor het milieu. Teneinde de gladheidbestrijding van de gemeente zo effectief mogelijk te maken, wordt er daarom voor gekozen voornamelijk curatief droog te strooien.

Hoe wordt de gladheidbestrijding georganiseerd?

Voor de gladheidbestrijding is het van belang dat zeven dagen per week, vierentwintig uur per dag op voldoende inzet van mensen en materieel kan worden gerekend.

De aannemer

Een aannemer is binnen de gemeente Rheden ingehuurd voor de daadwerkelijke gladheidbestrijding. De aannemer coördineert de inzet van haar personeel. Daarnaast beheert de aannemer al het benodigde materieel (strooiers en sneeuwplougen). De gemeente zorgt voor voldoende voorraad van strooimiddelen.

Binnen de aannemer is er één aanspreekpunt die centrale afspraken maakt met de dienst hebbende gladheidscoördinator van de gemeente over mogelijke inzet bij de gladheidbestrijding. Jaarlijks in september wordt van alle procedures en routes gecontroleerd of ze nog actueel zijn. Na eventuele aanpassingen volgt voor 1 november een droogoefening. Voor deze oefening bouwt iedere chauffeur zijn auto op en test het materieel. Tijdens deze oefening worden de laatste oneffenheden in de organisatie zichtbaar gemaakt en verholpen.

De routes voor het mechanisch strooien zijn onderverdeeld in een viertal prioriteiten. De aannemer draagt hierbij de zorg om elke route binnen een vastgesteld termijn van 3 uur naar de start gestrooid te hebben. De aannemer stelt een document beschikbaar met daarin belangrijke telefoonnummers vermeld alsmede een schema voor de piketdienst.

Piketregeling

Om 24 uur per dag beschikbaar te zijn om te strooien kent de gemeente Rheden de volgende piketregeling.

In totaal kent de gemeente drie gladheidscoördinatoren die bij toerbeurt dienst hebben.

Het piket wordt door één gladheidscoördinator een week lang uitgevoerd.

Met het piket garandeert de gemeente een 24-uurs service. Gedurende een week is de gladheidscoördinator verantwoordelijk voor de gladheidbestrijding. Alle meldingen komen bij hem binnen. Hij beoordeelt eventueel in overleg met de aannemer of er opgetreden moet worden en zo ja, met welke inzet.

De meldingen van gladheid worden aangegeven door:

- Gemeentepersoneel
- Aannemer
- MeteoGroup
- Politie meldkamer
- Connexxion

Om deze meldingen te beoordelen is informatie over de weersverwachting van groot belang. Zo is bij bijvoorbeeld oplopende temperaturen strooien niet noodzakelijk, maar bij toenemende vochtigheid mogelijk wel. Daarvoor wordt gebruikgemaakt van de diensten van MeteoGroup. Door regelmatig contact wordt bijvoorbeeld geanticipeerd op naderende neerslag.

De gladheidscoördinator beoordeelt meldingen in combinatie met de weersverwachting. Aan de hand daarvan wordt besloten om wel of niet over te gaan tot een strooiactie. Wanneer dit wel het geval is worden de chauffeurs geacht binnen een half uur na melding van de gladheid te starten met de werkzaamheden (opbouw wagen etc.). Wordt er gladheid verwacht, dan wordt aan het eind van de werkdag alles in gereedheid gebracht. Is de gladheid totaal onverwacht, dan moeten de voertuigen eerst nog worden opgebouwd. De uitruk wordt dan met 15-30 minuten vertraagd.

Inzet mensen en materieel

In geval van gladheid kunnen zich verschillende situaties voordoen, die een eigen aanpak vergen. De aannemer maakt gebruik van de volgende mensen en middelen bij de bestrijding van gladheid:

- grote vrachtwagens of tractoren, deze strooien doorgaande routes, wijkontsluitende wegen en busroutes en woonwijken;
- kleiner voertuig met strooier, deze wordt ingezet voor strooiwerkzaamheden op fietspaden.

Daarnaast worden bij aanhoudende gladheid vanuit Buurtbeheer van de gemeente handstrooiers ingezet voor het strooien van trottoirs bij met name publieke voorzieningen als bejaardencentra, winkelcentra etc..

Wanneer gaat de gemeente over tot het bestrijden van gladheid op de gemeentelijke wegen?

Er zijn verschillende weersomstandigheden die gladheidbestrijding noodzakelijk maken. Het kan daarbij zowel gaan om gladheid ten gevolge van neerslag (sneeuw, ijzel) als het glad worden van (vochtige) wegverhardingen ten gevolge van temperatuurschommelingen.

Hieronder volgt een opsomming van de verschillende oorzaken van gladheid en de wijze van bestrijding van de daaruit voortkomende gladheid.

Opvriezen

Wanneer de temperatuur onder het vriespunt komt, kunnen wegen opvriezen. De piketchef begint dan veelal met strooien van zout op wegen waarvan uit ervaring bekend is dat die het eerst glad worden. Op het moment dat het aantal klachten te groot wordt om met één chauffeur af te handelen en de weersverwachtingen ongunstig zijn, schakelt hij extra personeel en materieel in. Dat betekent dat alle strooiers van de aannemer op pad gaan om de vooraf vastgestelde routes te strooien. De beslissing om met al het materiaal uit te rukken moet vroegtijdig worden genomen, teneinde de overlast voor het publiek zoveel mogelijk te beperken.

Neerslag

Over het algemeen zijn er twee typen neerslag van belang: ijzel en hagel/sneeuw. Ijzel is het moeilijkst te bestrijden. Zeker bij een bevroren ondergrond betekent dit dat er blijvende gladheid optreedt, die alleen verdwijnt door een hogere temperatuur of de werking van zout. Aannemer reageert bij de val van ijzel dan ook direct, waarbij een maximale inzet wordt gepleegd. Buiten de nachtelijke uren wordt zowel mechanisch als met de hand gestrooid. Daarbij wordt begonnen met de bushaltes, omgeving van bejaardenhuizen en andere publieke voorzieningen zoals winkelcentra.

Vooraf bij ijzel zal het publiek zich moeten realiseren dat de bestrijding van deze gladheid niet direct leidt tot resultaat en dat het bovendien even duurt voordat met name in de woonwijken wordt gestrooid. Ook de aannemer zelf heeft dan last van de ijzel: het strooien neemt meer tijd in beslag.

Ook sneeuw kan vervelende gevolgen hebben. Met name als sneeuw langdurig in grote hoeveelheden valt. Daarvoor heeft de aannemer sneeuwschuivers die voor de voertuigen kunnen worden gehangen. Met deze schuivers wordt de meeste sneeuw in de berm of goot geschoven. Als tevens met zout wordt gestrooid, wordt de meeste overlast direct bestreden.

De verwachting dat er op korte termijn sneeuw gaat vallen, is een indicatie om preventief te gaan strooien om aanhechting van de sneeuw aan het wegdek door rijdend verkeer zoveel mogelijk te voorkomen.

Welke prioriteitstelling wordt gehanteerd?

Bij optredende gladheid moet zo snel mogelijk worden gestrooid. De gemeente Rheden hanteert daarbij een selectief strooibeeld. Dit houdt in dat na melding van politie, Connexxion, MeteoGroup of op basis van eigen waarneming, gestrooid wordt volgens een viertal urgenties. De eerste urgentie betreft doorgaande routes, busroutes, wijkontsluitende wegen en doorgaande fietsroutes. De tweede urgentie betreft de minder drukke wegen en voetpaden die alleen gestrooid worden bij extreme gladheid zoals ijzel en langdurige sneeuwval en bij aanhoudende gladheid. De derde urgentie zijn de overige rustige straten en pleinen. Tevens is er een aparte bruggenroute, dat komt doordat bruggen aan alle kanten worden blootgesteld aan de koude lucht. Hierdoor kan het wegdek van een brug eerder glad worden, zelfs als de rest van de weg nog niet bevroren is.

Uiteraard kunnen niet alle gemeentewegen tegelijk worden gestrooid. Daarom worden bepaalde prioriteiten gesteld. Bij het stellen van prioriteiten wordt onderscheid gemaakt tussen mechanisch en handmatig strooien. Dit zijn twee verschillende activiteiten. In de praktijk wordt eerst begonnen met het mechanisch strooien. Het strooien met de hand vindt alleen overdag plaats. Dan zijn de omstandigheden geschikter (bijv. daglicht) om de gladheid handmatig goed te bestrijden.

Hieronder staan de prioriteiten vermeld, met de start- en eindtijd. De tijd die nodig is om een strooirotonde te maken is afhankelijk van de weersomstandigheden ten tijde van de gladheidbestrijding.

Mechanisch strooien

- 1 doorgaande en wijkontsluitende wegen en busroutes
start: circa 0,5 uur na oproep
eind: na 2-5 uur
- 2 doorgaande fietspaden
start: circa 0,5 uur na oproep
eind: na 2-5 uur
- 3 overige wegen en fietspaden
start: alleen overdag bij aanhoudende gladheid en wanneer 1 en 2 onder controle zijn.
- 4 Bruggenroute dit betreft bruggen op doorgaande en wijk ontsluitende (fiets)wegen.
Start: circa 0,5 uur na oproep
eind: na 1,5 uur

Handmatig strooien

- 1 publieke voorzieningen
start: binnen 1 uur na oproep, alleen overdag
eind: de belangrijkste voorzieningen zijn binnen 4 uur na aanvang extreme gladheid gestrooid
- 2 voetpaden
start: na prioriteit 1, alleen overdag
eind: op volgorde van prioriteit en gladheid worden de voetpaden gestrooid

De gladheid verdwijnt niet altijd als er gestrooid is. Dit is erg afhankelijk van de weersomstandigheden en de verkeersintensiteit. Met name voetpaden kunnen ook na het strooien erg glad blijven.

Welke informatie wordt aan de burgers verstrekt en hoe vindt deze communicatie plaats?

Het is erg belangrijk dat een breed scala aan doelgroepen (zie hieronder) wordt geïnformeerd over:

- a de inhoud van gladheidbestrijdingsbeleid van de gemeente;
- b de mogelijkheden die burgers zelf hebben om de gladheid te bestrijden.

Met deze informatie wordt ernaar gestreefd reeds op voorhand vragen van vooral het publiek te beantwoorden over de wijze waarop gestrooid wordt en de volgorde waarin dit gebeurt.

Om dit doel te bereiken wordt voorgesteld de volgende tweedeling te maken. Doelgroep I zal door middel van een publicatie op de website en andere social media kanalen binnen de gemeente op de hoogte worden gebracht van de inhoud van dit draaiboek.

Doelgroep II zal het draaiboek integraal worden toegezonden.

Doelgroep I (informatie via persbericht)

- inwoners van de gemeente Rheden (particulieren);
- vertegenwoordigers van bedrijven (zakelijke markt);
- ouderen- en gehandicaptenorganisaties.

Doelgroep II (integrale toezending draaiboek)

- samenwerkingspartners gladheidbestrijding (gemeentelijk/particulier);
- verantwoordelijke wethouder;
- Afdeling Strategie en Communicatie van de gemeente;
- Politie
- Brandweer
- Gemeenteraad
- vertegenwoordigers van de media.